

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci

Jakub Raška:

Hodnotový systém ve výuce Normální školy v Praze

na přelomu 18. a 19. století.

Příspěvek k dějinám státu.

Ústav českých dějin FFUK, Praha 2013, 73 stran + bibliografie

Bakalářská práce Jakuba Rašky si vytyčila za cíl zrekonstruovat a interpretovat nový hodnotový systém prosazovaný (pozdně)osvícenskou (v tomto případě pražskou) Normální školou a především zasadit jej do souvislosti s nově budovaným vztahem mezi poddaným a státem.

Hodnocení po stránce obsahové a metodologické: Prvním pozitivem předložené práce je již novost tématu, tedy snaha o zpracování problematiky normálních škol (už sám tento základní předmět – normální školy – zůstává dodnes bohužel na okraji zájmu české historiografie, která se dosud věnovala spíše školství základnímu). Druhý prvek originality bezesporu představuje také konceptuální vymezení, především tedy zaměření na hodnotový systém cíleně vztažený ke státu jako ústřednímu referenčnímu rámci veškeré morálky. J. Raška – byť je nesporně inspirován i teoretickými pracemi z oblasti sociologie výchovy a těží také z teorií Pierra Bourdieu - přistupuje ke zvolené problematice v podstatě z pozice intelektuálních dějin, neboť metodické těžiště zde představují textové analýzy příruček z pera předních představitelů pedagogického myšlení z česko-rakouského prostoru (A. Pařízek, F. Kindermann, F. Steinsky, K. H. Seibt, A. Schindler). Ty jsou však vhodně kombinovány také s adekvátním rukopisným archivním materiálem z fondů pražské Normální školy. Omezený okruh relevantního primárního materiálu archivního i publikovaného autor zvolil uvážene a je si vědom limit jejich výpovědní hodnoty, přesto v něm dokáže vysledovat ústřední linii, která mu dovoluje analyzovat několik hlavních témat (vytyčení představ o „ctnostech“ a „nectnostech“/neřestech, vztah k náboženství/zbožnosti, vztah ke státu, národu a vlasti; mimoto i obecnější otázka vštěpování školské - a tím i budoucí - disciplíny), jež jsou mu vodítkem k uchopení nové – dle autora v podstatě „sekularizované“ - „měšťanské“/občanské morálky (neboť náboženství nyní tvoří pouze její nedílnou součást – autorovými slovy výstižně řečeno „zbožnost zakládá veškerou ctnost“, která je součástí státem ceněné pracovitosti a přitom tvoří součást „koherentního sociálního učení vzájemných závislostí“) a nastoluje tak i nové představy o poslušnosti a podřízenosti. Tyto analýzy vhodné

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci

doplňují představy o kázeňských a disciplinačních postupech, výtěžné z rukopisného materiálu Normální školy, které dokreslují obraz školy jako, řekněme, centrální „instituce (měšťanské/občanské) (sebe)kázně“, která je pro výchovu rakouského poddaného v podstatě důležitější než sama odborná příprava. Zajímavé srovnání pak představuje více „prakticky“ orientovaná „normální“ škola dívčí, jež rozvíjí poměrně odlišnou škálu ctností ženy jako matky, manželky a (pracující) hospodyně.

Po stránce formální: Text, stejně jako poměrně rozsáhlý poznámkový aparát, je zpracován přehledně, pečlivě, bez zjevných gramatických či stylistických nedostatků.

Závěr: Předložená bakalářská práce splňuje všechny nároky kladené na tento druh kvalifikační práce – schopnost vytyčit si základní otázku, najít a zpracovat relevantní literaturu a úměrně zvolenou pramennou základnu a zformulovat adekvátní závěry. Považuji ji za velmi zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

Rožmitál pod Třemšínem, 30. srpna 2013

Doc. Mgr. Daniela Tinková, PhD.

Ústav českých dějin FFUK v Praze